

היא שונה... היא מיוחדת במינה...

המלך
סיד
לֵידוֹ
20 סיגריות פילטר

היא..

"BLENDED"

סיגריות פילטר
KING SIZE

20 סיג. 75 אג.

תוצרת דובק - ערבות לטיב

פרסום רב יעקבס

העם הפקיד והשר

הדבר קרה בירושלים, לפני שבוע וחצי. אחרי ישיבת הממשלה, שדנה בהריגת חמשת הצעירים הערביים, פנה שר-הפיתוח, מרדכי בנטוב, מנהיג מפלגה ובחחר הי ציבור, אל אחד הפקידים השכירים של הממשלה: מנהל משרד ראש-הממשלה, טדי קולק. בנטוב רצה לדבר עמו בענין כלשהו. הפקיד עיזת את פניו, זרק בפני השר: "אם אתה פונה אלי כשר, חייב אני לענות לך. אך אם זו פניה אישית — איני מוכן לדבר אתך, אחרי מה שעשיתם בנצרת ופגיעתכם בצה"ל!"

בנטוב נדהם, יצא את החדר. **הלא שיינוי**, תקרית זו שפכה אור בהיר על המצב שהשתרר במדינה מאז הבחירות: ממשלת ישראל חדלה, למעשה, מלהתקיים. המנגנון הממשלתי, הנתון כולו לשליטת מפא"י, מנהל את המדינה כאחת נפשו, תוך יריקה בפני נבחריו הציבור. אחת התוצאות הבלתי-צפויות: מאחר שלא הורגש כל שינוי שהוא כמצב, נסתבר כי גם קודם לכן לא היתה לממשלה הי נבחרת של ישראל שום השפעה על העניינים. כעתה כן אז, פעל המנגנון לפי הנחיות בן-גוריון (בשטח המדיני והצבאי) ואש"כ כול (בשטח הכלכלי). לשרים האחרים לא היתה שום השפעה, מחוץ לתחומים הצרים שהוקצו להם.

צחוק-צחוק, אבל... לקח זה היה צריך לדרבן את חזית-הארבע, שמרדכי בנטוב הוא אחד מעמודי-התווך שלה, להתייחס רפת המאבק. אך השבוע התנהלו העניינים בעצלתים, כשמפא"י מושכת את העניין, בתוך תקווה לעיף את הארבע ולהכניען. חזית-הארבע לא נשברה תחת הלחץ. אך איימה עליה סכנה אחרת: שהציבור פשוט יאבד את העניין בכל המאבק. כי הארבע לא עשו מאומה כדי להשיג בו את הציבור. הפסקת כל פעולת-ההסברה, מאז הבחירות, מנעה את הרמטיוזיה של המאבק, שהי אירה את היוזמה בידי מפא"י. האזרח חל מלמלא תפקיד על הבמה, הפך יותר ויותר לצופה משעמם, העוקב אחרי מחזה זר. חוצפתו התהומית של קולק נבעה ממצב זה. הוא ידע כי איש לא יגיב עליה כראוי. ואמנם, רק עתון אחד בכלל דיווח עליה, וגם הוא רק במדור של פרפראות.

מפלגות תחת מטרי היריקות

מפ"ם ישיבה השבוע בין שני כסאות. בעוד שחברי הכת הבטחוניסטית ירקו בפניה על שהעיר תחילה לדרוש חקירה בתקרית הי הריגה של הגבול (ראה לעיל), זכתה לי מטרי של יריקות גם מן הכיוון ההפוך, בשל הסיבה ההפוכה. אנשי-הרוח העבריים, שגסי ערו מן התקרית, וכל הציבור הערבי, ראו בנסיגת מפ"ם בגידה פחדנית.

לא זו בלבד שמפ"ם ויתרה בממשלה על דרישתה לחקירה, ואף לא הגישה אותה לי הצבעה, אלא שהיא הפעילה לחץ עצים על חבריה הערביים לנהוג כקווילונגים גמורים. מנהיג הסניף הנצחתי שלה, עבד אל-עזיז זועבי, עסקן צעיר ונמרץ, נאלץ לפרסם הצהרה משפילה, בה התכחש לכרוז שהוא עצמו חיבר, ובה קיבל ללא הסתיינות את הגירסה הרשמית ללא כל חקירה. גות אילו השכירים הערבים במפעלי מפ"ם נדרשו להזדהות בפומבי עם עמדת המפ" לגה, תוך איום מפורש באבדן משרותיהם. מפ"ם ידעה, כמובן, כי עמדה בלתי-הגונה זו תחסל אותה ברחוב הערבי וי המסור בידי מק"י את השלטון המוחלט בו. מדוע עשתה זאת?

שתי נשמות. ראשי מפ"ם טענו כי הסיבה היתה טכסטית. אילו עמדה מפ"ם על עקרונותיה ונקטה בקו מצפוני, היה הדבר כורה, לדבריהם, תהום בינה לבין שותפיה תיה בחזית-הארבע-המפלגות. המסקנה, לפי המקיבלים האופייני של אסכולת השומר-הצעיר: כדי למגר את הכת הבטחוניסטית, יש לשרת את הכת הבטחוניסטית. אך הסיבה האמיתית היתה פשוטה יותר, וגם טראגית יותר. היא איפיינית למפלגה בה מתרוצצות שתי נשמות, כפי שנתגלה ביחסה לרכוש הנתוש, לפרשת כפר ברעם ולפרשות רבות אחרות.

הסיבה: אחרי שמפ"ם הקימה את הצע" * קולק עצמו, כמו רוב נערי-החצר של בן-גוריון, לא שירת מעולם ביחידה קרבית כלשהי. בימי מלחמת העצמאות שהה באר"צות-הברית, עסק במסחר-ינסן.

קה הראשונה ויצאה בדרישה להקמת ועדת חקירה, נסתבר לה כי חמשת הצעירים הי ערביים נקטלו בידי חברי מפ"ם. היחידה שהיתה מעורבת בתקרית מורכבת בעיקרה מבני משקים, ובולטים בה בני משקי מפ"ם. מפקד היחידה הוא חבר קיבוץ השומר הצעיר.

דעות הדוגמה הגרמנית

אחת השאלות המרתקות לגבי תקופת היטלר היא: מדוע תמכה הבורגנות הגרמנית בעליית הנאציזם? מדוע מימנו אל-י היהן הגרמניים את המפלגה שעתידה היתה להביא להרס הכלכלה, לשעבוד היוזמה החופשית ואף לכליאת רבים מן הבורגנים עצמם במחנות-ריכוז?

התשובה המקובלת היא: הבורגנות חש שה מפני הקומוניזם, סברה כי היטלר יציל אותה מפני מהפכה אדומה. אך תשובה זו נכונה רק לגבי השלב האחרון. לגבי רוב שנות מאבקו של היטלר, תמך בו חלק מן הבורגנות הגדולה מסיבות הרבה יותר פרוואיות. בורגנים אלה קיוו כי היטלר ישבור את האגודות המקצועיות הסיציאל-דמוקרטיות, יגדיל את רווחיהם.

לשבור את ההסתדרות. תופעה זו לא היתה מוגבלת לגרמניה. היא חורה בכמה מדינות אחרות, בהן תמכה הבורגנות בכוחות פאשיסטיים גלויים או מוסווים. לי אחרונה נראית סכנה זו גם בישראל. מאז ראשית פרשת-לבון, היה אחד מבני הברית העיקריים של הפת הבטחוניסטית בעל הארץ, גרשום (גוסטב) שיקן, בכל שלבי המאבק גייס שוקן, יליד גרמניה ותחנך היילברג, את כל מדוריו עתונה, לתמיכה בלתי-מוסווית בבן-גוריון ובנערייו.

שמועות רבות נפוצו במשך השנה בארץ על סיבת עמדתו של העתון הבורגני המופלג לימין הכת. חיפשו את הסיבה בקשריו של צעיר זה או אחר ממעירי המערכת, ואף לחשו כי הארץ נמכר בחשאי לבעלים חדשים. אך הסיבה היתה פשוטה לגמרי: גרשום שוקן סבר כי האינטרס הכלכלי של הבורגנות הישראלית מחייב תמיכה בכה. כי הי כת הבטיחה לשבור לא רק את לבון, אלא גם את ההסתדרות הכללית של העובדים, להפקיע את מכשיריה-הכוח שלה (בעיקר קור פת-חילים), ואולי אף משק-הציודים.

מוכת המעמדה. אם סבר מישהו כי עמדת הארץ בפרשה היתה מקריה הולפת, הרי בא שוקן עצמו והעמידו על טעותו. למדת הבחירות התנגד בחריפת להקמת חזית ארבע המפלגות, והוא אלה בה מאז מדי יום ביומו, בעמדי החדשית המגמתית ובמאמרים הראשיים. השבוע עשה שוקן את הצעד האחרון: הוא פירסם מאמר ארוך בחתימתו, תחת הכותרת הבורית: "על די ליברלים להשתחרר מן השבוי המי-בע".

הקו המסתמן במאמרו של שוקן, שהיא עצמו מיליונר (יורש הון-המיליונים של משפחת שוקן הגרמנית): אין כל חשיבות למערכה נגד הדיקטטורה של מפא"י. יש חשיבות רק לגיבוש כוחות הימין, לשם הגנה על האינטרסים של הבורגנות.

דרש שוקן: על הליברלים לנוצץ את חזית הארבע, להפסיק את המאבק נגד מתן מעמד של רוב למפא"י בממשלה. כי בקר אליציה רחבה לא יהיה לליברלים כוח לי הגן על האינטרסים של הימין. תחת זאת על הליברלים להקים קואליציה מצומצמת עם מפא"י, אם אפשר גם בלי הדתיים. אמנם יהיה למפא"י רוב מכריע בממשלה כזאת, אך הליברלים יוכלו להכתיב בה תנאים מבחינת האינטרסים הכלכליים של הבורגנות, תוך איום בפירוק הקואליציה.

דיקטטורה — למוכת מי? הטענה עצמה נאיבית, כי אחרי פיצוץ חזית-הארבע לא יהיה למפא"י איכפת אם הליברלים יפוצצו את הקואליציה המצומצמת. אז תוכל להקים בכל עת קואליציה מצומצמת אחרת, עם הדתיים או עם השמאל. אי דבר אינו מפריע לשוקן, ויש לו גם תוכניות אלטרנטיביות: אם יישארו הליברלים באיפוזיציה, יוכלו סוף-סוף להתאחד עם חרות, להקים מפלגה חזקה שתוכל לחתום ביעילות למען האינטרסים הכלכליים של מעמדה. דבר אחד אינו מטריד את שוקן כלל, כי כל קואליציה מצומצמת תביא לביטוס סופי של הדיקטטורה האישית של דויד בן-גוריון ושל נערי-החצר — דיקטטורה העלו לה לסתום חיש מרה את הפה לגרשום שוקן ולשים את ידה על רכוש היוזמה החופשית. את שני הדברים היא עושה כבר עתה ברחוב הערבי, מבלי שהדבר יפריע להארץ ולשוקן.